

Światowy Dzień Walki z Rakiem – 4.02

W czwartek (4.02) obchodzimy Światowy Dzień Walki z Rakiem. Dzień ten przypomina każdemu jak ważne jest zapobieganie i leczenie chorób nowotworowych. Białostockie Centrum Onkologii (BCO) włączając się do międzynarodowej akcji zaprasza na badanie niskodawkową tomografią komputerową (NDTK). Pomaga ono wykryć raka płuc. Od grudnia 2020 roku ponad 100 osób skorzystało z tej możliwości. Wciąż są wolne miejsca.

Obchodzony jest od 2000 roku, kiedy został ustanowiony na Światowym Szczycie Walki z Rakiem w Paryżu. Europejski Kodeks Walki z Rakiem zawiera porady pomocne w prowadzeniu zdrowego stylu życia i obniżeniu ryzyka zachorowania na raka. Pierwsza z nich brzmi: „Nie pal, nie używaj tytoniu w żadnej postaci” - jeden papieros zawiera około 7 tys. substancji chemicznych, z czego ponad 70 jest silnie rakotwórczych.

- Rak płuca jest najczęstszym nowotworem złośliwym na świecie, rocznie choruje niemal 2 miliardy osób, natomiast w Polsce szacuje się, że występuje powyżej 20 tys. nowych zachorowań wśród kobiet i mężczyzn. Rak płuca jest rakiem źle rokującym, 5 lat przeżywa niespełna 13 proc. osób. Umieralność jest bardzo duża, wśród mężczyzn to jest 41 osób na 100 tys., a u kobiet to blisko 19 osób na 100 tys. Rak płuca jest tzw. rakiem tytoniozależnym. Dominującym czynnikiem etiologicznym w rozwoju raka płuca są substancje kancerogenne zawarte w dymie tytoniowym, dlatego tak istotna jest edukacja pacjentów i zaniechanie palenia. Czynne palenie przyczynia się w 80-90ciu proc. do rozwoju raka płuca. Istotna jest zarówno liczba wypalanych papierosów, jak i długość palenia, stąd też pojawiło się określenie 'paczkolata', które określa nam zagrożenie rozwoju chorób zależnych od dymu tytoniowego. Wskaźnik ten obliczamy poprzez pomnożenie liczby wypalonych paczek papierosów w ciągu doby przez lata nałogu – mówi Agnieszka Wojskowicz, pulmonolog BCO

4 lutego to idealna okazja, by przypomnieć o istocie profilaktyki, tak często zanedbywanej, szczególnie w dobie pandemii. Białostockie Centrum Onkologii (BCO) zaprasza mieszkańców województwa podlaskiego i lubelskiego na badanie niskodawkową tomografią komputerową (NDTK), które pomaga wykryć raka płuc. Od grudnia 2020 roku ponad 100 osób skorzystało z tej możliwości, wciąż są wolne miejsca.

Jak podkreśla prof. dr hab. Ewa Sierko, kierownik Oddziału Radioterapii I BCO, kierownik merytoryczny projektu, rak płuca jest takim nowotworem, który we wczesnych stadiach swojego rozwoju nie daje zazwyczaj żadnych dolegliwości, stąd rozwija się w sposób niemy. Dodaje, że dolegliwości w postaci kaszlu, w postaci bólu w klatce piersiowej, w postaci duszności, w postaci nawracających zapaleń płuc i oskrzeli, w postaci chrypki pojawiają się w późnym okresie rozwoju nowotworu. Ponadto zaznacza, że zastosowanie NDTK to jest tak naprawdę badanie bardzo innowacyjne i w tej chwili BCO testuje je w ramach programu pilotażowego w profilaktyce, w screeningu raka

płuca.

- To jest coś podobnego jak mamy screening, profilaktykę raka piersi, kiedy wykrywamy nowotwór, wykrywamy guzek w sytuacji, kiedy nie daje on jeszcze żadnych objawów klinicznych. Wykrycie guzka płuca w takim momencie daje szansę na zastosowanie zabiegu operacyjnego u pacjenta, bądź radioterapii stereotaktycznej, ale obu tych metod, które dają pacjentowi największe szanse na całkowite wyleczenie z choroby nowotworowej – mówi prof. dr hab. Ewa Sierko.

Aby wziąć udział w programie i mieć wykonane badanie NDTK każda osoba musi odbyć wizytę kwalifikacyjną, którą przeprowadza przeszkolony do tego celu personel. Wizytę można umówić dzwoniąc pod numer 603 241 247. W trakcie rozmowy przeprowadzana jest wstępna kwalifikacja pacjenta oraz wyznaczany termin wizyty i badania.

- Celem badania jest poprawienie wykrywalności raków płuc we wczesnej fazie. Do tej pory nie mieliśmy idealnego narzędzia, używaliśmy klasycznego zdjęcia RTG, które niestety często wykrywało zmiany w bardzo zaawansowanym stadium – podkreśla Eryka Karbowska, kierownik Zakładu Tomografii Komputerowej i Rezonansu Magnetycznego BCO i wyjaśnia, jak wygląda badanie - Tak naprawdę niczym się specjalnie nie różni od tej klasycznej tomografii, z tymże tutaj dobieramy tak parametry badania, żeby utrzymać jakość, ale jednocześnie, żeby pacjent dostał jak najniższą dawkę. Badanie jest totalnie bezbolesne, bezinwazyjne, nie używamy żadnych igieł ani kontrastów dożylnych, ani doustnych. Nie ma potrzeby specjalnego przygotowania się, pacjent może przyjść zaraz po obiedzie. Jest bardzo krótkie, samo skanowanie trwa poniżej 10 sekund.

W ramach programu 1,3 tys. osób spełniających wymienione poniżej kryteria otrzyma wsparcie w postaci badania NDTK wraz z omówieniem wyniku z lekarzem specjalistą pulmonologiem, onkologiem lub torakochirurgiem. Każdy uczestnik programu będzie miał wykonywane badanie NDTK dwukrotnie (powtórzone po 12 miesiącach), lub nawet trzykrotnie, jeżeli lekarz specjalista zadecyduje o konieczności powtórzenia badania np. za 3 lub 6 miesięcy. Po każdym badaniu wynik jest omawiany z lekarzem specjalistą, w zależności od wykrytych w płucach zmian.

Agnieszka Wojskowicz, pulmonolog BCO, stwierdza, że w czasie wizyty wynikowej oceniany jest wynik tomografii komputerowej i nawet jeśli w chwili obecnej u osób palących nie stwierdzamy istotnych nieprawidłowości w obrębie płuc, BCO zawsze zachęca pacjenta do rzucenia palenia i wyznacza mu kontrolną wizytę za 12 miesięcy. Dodaje, że jeżeli stwierdzone zostaną guzki, to w zależności od wielkości i ich charakteru wyznaczane są kontrolne badania. Jednocześnie przypomina, że NDTK to też świetne badanie, które pozwala niejednokrotnie na wykrycie patologii w obrębie tarczycy, w obrębie piersi, a także objętych badaniem narządów nadnercza czy wątroby. Informuje, że jeżeli stwierdzimy zmiany patologiczne, BCO kieruje pacjentów

na konkretne konsultacje i do konkretnych specjalistów.

Badania odbywają się w ramach projektu pn. „Program profilaktyczny wczesnego wykrywania raka płuc w województwach lubelskim i podlaskim”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Skierowany jest do mieszkańców województwa podlaskiego i lubelskiego, w wieku 50-74, przy czym należy spełniać poniższe kryteria:

- osoby w wieku 55-74 lat z konsumpcją tytoniu większą lub równą 20 paczkolet, okresem abstynencji tytoniowej nie dłuższym niż 15 lat,
- osoby w wieku 50-74 lat z konsumpcją tytoniu większą lub równą 20 paczkolet, okresem abstynencji tytoniowej nie dłuższym niż 15 lat, u których stwierdza się jeden z czynników ryzyka:
- ekspozycja zawodowa na krzemionkę, beryl, nikiel, chrom, kadm, azbest, związki arsenu, spaliny silników diesla, dym ze spalania węgla kamiennego, sadza, ekspozycja na radon,
- indywidualna historia zachorowania na raka: przebyty rak płuca (lung cancer survivor), w wywiadzie chłoniak, rak głowy i szyi lub raki zależne od palenia tytoniu, np. rak pęcherza moczowego, rak płuca w wywiadzie u krewnych pierwszego stopnia,
- historia chorób płuc: przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP) lub włóknienie płuc (IPF).

oprac.: Cezary Rutkowski

red.: Paulina Dulewicz

źródło: Białostockie Centrum Onkologii

fot.: Anna Augustynowicz

